

Aan : Commissie Bouwen, Wonen en
Buitenruimte
Datum : 27 oktober 2022
Betreft : Begroting 2023 en 2^e herziening 2022
Vergadering : 2 november 2022

1. Doel van de bespreking

De begrotingsstukken zijn geagendeerd in de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte om over de voor de commissie relevante onderdelen van de Begroting 2023, de 2^e herziening 2022 en de relevante belastingverordeningen en financiële nota's en de Investerings 2022 te adviseren.

2. Voorgeschiedenis

- Dit is de eerste begroting van de nieuwe raadsperiode. Deze begroting is op 28 september jl. openbaar geworden.
- Op [23 juni j.l.](#) (6.4) stelde u de nieuwe programma-indeling voor de begroting vast.
- Op [16 juni j.l.](#) debatteerde u over het coalitieakkoord 2022-2026. In brief [22bb4648](#) informeerde het college de raad dat het coalitieakkoord financieel verwerkt wordt in de begroting 2023 en de 2^e herziening 2022.
- Op [7 juli j.l.](#) stelde u de eerste herziening vast. In verband met de overgang naar een nieuw college betrof het een beleidsarme herziening en was er geen voorjaarsnota.

Inspreekmoment

Op [woensdag 19 oktober](#) was er een insprekmoment voor burgers, instellingen en wijkraden. Er waren geen insprekers voor de beleidsterreinen van de commissie BWB.

Extra begrotingssessie op maandag 17 oktober

Op maandag 17 oktober is in een extra begrotingssessie informatie aangereikt waarmee raadsleden hun politieke verhaal in de begroting kunnen verwerken en zijn handvatten/manieren aangereikt om voorstellen tot (financiële) wijziging van de begroting te doen. De presentatie die tijdens deze sessie gegeven is, treft u aan via bijgaande [link](#).

Beantwoording technische vragen

Een aantal fracties heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid om vooraf technische vragen te stellen. De beantwoording vindt u bij de stukken bij dit agendapunt.

Blad: 2/10
Datum: 27 oktober 2022

3. Te bespreken stukken

Ter advisering

- Raadsvoorstel over vaststelling 2e herziening en begroting 2023 (22bb6149)
- Raadsvoorstel vaststelling belastingverordeningen (22bb6167 met de voor de commissie BWB relevante bijlagen:
 - B Verordening belastingen op roerende woon en bedrijfsruimten 2023
 - C Verordening precario en reclamebelasting 2023
 - G Verordening afvalstoffenheffing 2023
 - H Verordening bedrijfsreinigingsrecht 2023
 - I Verordening rioolheffing 2023
 - M Retributieverordening openbare werken 2023
 - N Verordening lijkbezorgingsrechten 2023
 - P Verordening liggeld voor woonschepen 2023
 - Q Verordening leges omgevingsvergunning Wabo 2023
 - R Tarievenoverzicht 2022-2023
- Raadsvoorstel Investeringsvoorstel 2022 (22bb6151 met bijlage 22bb006152))
- Raadsvoorstel afdoening motie Vonk over kader voor conversie (22bb006017)
- Beantwoording technische vragen Begroting 2023 / 2e herziening 2022 (22bb6921 met bijlagen 22bb6922, 22bb6923, 22bb6924)

Zie ook: Website begroting [Wat doet de gemeente? | Gemeente Rotterdam](#)

Daarbij betrekken:

- Collegebrief over Markt, Grond- en Vastgoedrapportage Rotterdam 2022 (22bb006834 met bijlage 22bb006835)
- Collegebrief over Monitor Grondexploitaties 2de herziening 2022 (22bb006841 met bijlage 22bb006842)

(NB Geheime versie van de Monitor Grondexploitaties is voor raadsleden en burgerleden van de commissie BWB in te zien in de digitale kluis)

Leeswijzer

Op pagina 10 van de begrotingswebsite treft u de programma's per commissie.

Omdat de meeste begrotingsstukken slechts voor een deel betrekking hebben op de programma's van deze commissie is onderaan deze annotatie een nadere leeswijzer toegevoegd.

4. Gang van zaken tijdens begrotingscommissies

De behandeling van de Begroting 2023 in de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte vindt plaats op woensdag 2 november 2022 met de wethouders Struijvenberg (naar verwachting voor Grote Projecten en Vastgoed), Kasmi (Cultureel erfgoed en Monumenten), Zeegers (Bouwen en Wonen) en Karremans (Buitenruimte). De behandeling vindt plaats in twee termijnen.

Blad: 3/10
Datum: 27 oktober 2022

5. Aandachtspunten

Markt, Grond- en Vastgoedrapportage Rotterdam 2022

In tegenstelling tot voorgaande jaren is geen raadsvoorstel Meerjarenperspectief Grond- en Vastgoed aangeboden, maar een collegebrief over de Markt, Grond- en Voortgangsrapportage waarin de nadruk ligt op recente marktontwikkelingen en een beschrijving van de gemeentelijke grond- en vastgoedportefeuille ligt.

Monitor Grondexploitaties

Bij de stukken voor deze vergadering is de collegebrief met de monitor grondexploitaties 2de herziening 2022 gevoegd (met een geheime versie voor raadsleden en burgerleden commissie BWB in de digitale kluis). Op [18 oktober jl.](#) is een inwerksessie gehouden voor de raad over de systematiek van de grondexploitaties.

Raadsvoorstel Investeringsvoorstel 2022

In afwijking van voorgaande jaren zijn de door het college voorgestelde investeringsplannen niet in de begroting verwerkt; deze worden separaat aangeboden in het raadsvoorstel Investeringsplannen 2022.

- Vanuit de reguliere investeringsruimte 2022 wordt voorgesteld op de beleidsvelden van de commissie BWB de volgende investeringsplannen te dekken:
 - Merwe4Havens Vergroenen en programmeren havenbekkens (€0.5 mln);
 - Vorbereidingskosten buitenruimte Stadsontwikkeling (€3.7 mln);
 - 7 Stadsprojecten (37.8 mln);
 - Fonds kleinschalige gebiedsontwikkeling (€10.0 mln);
 - Klimaatadaptatie: vergroening buitenruimte (20 ha groen) (€8.8 mln);
 - Klimaatadaptief maken eigen vastgoed (€0.5 mln)
- Vanuit de bijzondere erfpachtbaten als gevolg van eeuwigdurende afkoop canonerfpachtverplichtingen door Havensteder en Woonstad (zie ook [22bb006017](#))
 - Nieuw vastgoed – stimuleren adaptief bouwen (€1.0 mln)
- Voorts wordt voorgesteld het jaarlijks beschikbare bedrag vanuit de reguliere investeringsruimte voor kleinschalige gebiedsontwikkelingen vast te stellen op €10 mln waarbij met ingang van 2023 jaarlijks wordt opgehoogd op basis van indexering.

Stadsprojecten

Op 19 januari 2022 heeft het college een brief ([22bb183](#)) aan de raad gestuurd over de herijking van de ramingen voor de stadsprojecten. In deze brief staat dat op basis van de nieuwe ramingen en kosten inschattingen gebleken is dat het oorspronkelijk geraamde bedrag voor de

Blad: 4/10

Datum: 27 oktober 2022

stadsprojecten van € 233,3 mln (exclusief cofinanciering) niet toereikend is en bijgesteld moeten worden naar € 313,2 mln (exclusief cofinanciering): een stijging van € 79,9 mln.

In deze brief worden twee mogelijkheden geschetst hoe hiermee om te gaan:

- het ambitieniveau wordt in stand gehouden met als gevolg dat de komende jaren extra middelen in de begroting moeten worden opgenomen;
- er worden prioriteiten gesteld binnen de stadsprojecten waardoor (delen) van projecten niet gerealiseerd worden en het oorspronkelijk geraamde bedrag blijft staan.

Verder wordt vermeld dat het aan het volgende college en de volgende raad is om hierover een besluit te nemen.

In het separaat aan de raad voorgelegde Investeringsvoorstel 2022 wordt nu voorgesteld een bedrag van €38.7 mln te dekken uit de reguliere investeringsruimte 2022.

Omgevingswet

In de collegebrief van 18 oktober ([22bb006027](#)) bent u geïnformeerd over het besluit van de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening om de beide Kamers een latere inwerkingsdatum van de Omgevingswet voor te leggen dan de oorspronkelijke geplande datum van 1 januari 2023. Als inwerkingsdatum wordt 1 juli 2023 voorgesteld.

De Verordening leges omgevingsvergunning Wabo 2023 heeft daarom nog betrekking op de bestaande situatie.

Renovatie Museum Boijmans van Beuningen

Op 13 oktober heeft u de voortgangsrapportage Renovatie Museum Boijmans van Beuningen ([22bb006612](#)) ontvangen. Deze voortgangsrapportage wordt besproken in de overlegvergadering van 23 november a.s.

Feyenoord City

In september 2020 heeft het Rijk Woningbouwimpulsgelden toegekend ten behoeve van Feyenoord City. Nu de Raad van State het bestemmingsplan Feyenoord City in zijn geheel vernietigd heeft, kan de vraag gesteld worden wat met de toegekende gelden gebeurt. Ook is de vraag hoe het verder gaat met het stadsproject Getijdenpark nu het bestemmingsplan vernietigd is.

Koers van de Stad

Het proces inzake de besteding van de middelen 'Koers van de Stad' wordt besproken in het Presidium van 3 november a.s.

Blad: 5/10
Datum: 27 oktober 2022

Indienen van moties en amendementen

In **bijlage 1** vindt u een toelichting op en formats voor het indienen van (financiële) moties en amendementen. Voorts kunt u natuurlijk met al uw vragen terecht bij de griffiers.

Relevante openstaande moties en toezeggingen:

De volgende voor de begroting relevante toezeggingen en moties staan bij het versturen van deze annotatie nog open:

[Renovatie Centrale Bibliotheek \(tijdelijke locatie\) RotterdamRaad - iBabs RIS](#)

6. Financiële consequenties

In de ontwerpbesluiten ziet u per programma de financiële consequenties per jaar.

7. Overige relevante informatie

- Coalitieakkoord 2022-2026 ([22bb4152](#))
- [September Circulaire van het Rijk](#)
- Raadsvoorstel Eerste Herziening 2022 ([22bb4010](#))

8. Verdere procedure

Beantwoording openstaande vragen en toezeggingen uit de commissies

De beantwoording van de openstaande vragen en de afdoening van toezeggingen die nog voor de raadsbehandeling moet plaatsvinden, komt in één integrale brief van het college op maandag 7 november.

Raadsbehandeling dinsdag 8 november

Op dinsdag 8 november vindt de raadsbehandeling plaats. De intentie is om de begrotingsbehandeling op 1 dag te laten plaatsvinden. De totale spreektijd is 4 uur en de vergadering op 8 november duurt tot uiterlijk 00.00 uur.

De stemmingen over de moties en amendementen en de raadsvoorstellen zullen naar verwachting op donderdag 10 november plaatsvinden.

Blad: 6/10
Datum: 27 oktober 2022

Leeswijzer begroting 2023

De begroting 2023 is onderverdeeld in programma's en taakvelden. Via de programma's komt u bij de onderliggende taakvelden.

Hieronder vindt u de paginanummers van de website waarop u de informatie over de voor de commissie Bouwen, Wonen en Buitenruimte relevante programma's en taakvelden kunt vinden.

<u>Inhoudsopgave begroting</u>	<u>Pag.</u>
Totaalbeeld	2
Leeswijzer	11
Voortgang 2022	3
Collegetargets 2022-2026	5
Programma's	12
<i>Beheer van de Stad</i>	34
- Voortgang 2022	35
- Bestuurlijke hoofdlijnen 2023-2026	36
- Schone en circulaire stad	37
- Veilige en beschikbare buitenruimte	38
- Prettige leefomgeving	39
- Projecten (GRP)	41
<i>Bestaande Stad</i>	53
- Voortgang 2022	54
- Bestuurlijke hoofdlijnen 2023-2026	55
- Eigenheid en erfgoed	56
- Verstedelijken en verbinden	57
- Vitale wijken	58
- Toekomstbestendige gemeentelijke vastgoed- portefeuille	59
- Projecten (NPRZ-Wonen, Project- en Vastgoed- Ontwikkeling	61
<i>Museum Boijmans van Beuningen</i>	79
<i>Vernieuwing Centrale Bibliotheek</i>	79

Blad: 7/10
Datum: 27 oktober 2022

<i>Stedelijke Ontwikkeling</i>	148
- Voortgang 2022	148
- Bestuurlijke hoofdlijnen	150
- Samen met Rotterdammers stad integraal Verder ontwikkelen	151
- Fijn leven en verblijven in de delta	152
- Binnenstedelijk groeien en gebieden verbinden	153
- Projecten, (Feyenoord City, Brainpark, Rijnhaven, Hart van Zuid)	155
Paragrafen	201
- Grondbeleid	217
- Investerings	218
- Lokale heffingen	220
- NPRZ	221
- Onderhoud Kapitaalgoederen	222
Financiën	227
Wijken	233

Blad: 8/10
Datum: 27 oktober 2022

Bijlage 1

Format (financiële) moties en amendementen

Ter voorbereiding op de begroting 2023 treft u onderstaand technische informatie over financiële moties en amendementen en hoe u deze vorm moet geven.

Moties zijn in beginsel het sluitstuk van het inhoudelijke debat met het college en niet het startpunt.

De commissiegriffiers zijn u graag van dienst bij het technisch adviseren over moties en amendementen. Als u hiervan gebruik wilt maken, dan is het verzoek om deze moties en amendementen tijdig via het algemene emailadres aan de griffie te overleggen (info@griffie.rotterdam.nl), zodat hierop nog voor de start van de raadsbehandeling op 8 november over geadviseerd kan worden.

Algemeen

- Amendementen dienen voor overhevelingen tussen programma's en wijzigen het ontwerpbesluit.
- Financiële moties betreffen één programma.
- Moties kunnen ook niet financieel zijn (bv verzoek om een plan/onderzoek in een bepaalde richting).
- Een motie betreft niet een concreet besluit en heeft geen directe juridische betekenis maar wel een politieke betekenis.

Technische vereisten amendement

- Noem de programma's en de bedragen. Geef hierbij aan hoe groot de verhoging (baten of lasten, niet beide) en verlaging van de (lasten of baten, niet beide) moet zijn.
- Een amendement dient dekkend te zijn (+ en – even groot).
- De dekking dient uitvoerbaar te zijn (in het verleden was soms een amendement op bv de afvalstoffenverordening nodig).

Technische vereisten financiële moties

- Geef concreet aan binnen welk programma, product of activiteit het budget dient te worden verhoogd en waar het budget precies binnen ditzelfde programma dient te worden verlaagd (de dekking). Met concrete bedragen.
- Dit dient dekkend te zijn.
- De dekking dient uitvoerbaar te zijn.

Blad: 9/10
Datum: 27 oktober 2022

FORMAT (FINANCIELE) MOTIE

Ieder raadslid heeft het recht om moties in te dienen, conform artikel 44 van het reglement van orde van de gemeenteraad van Rotterdam. Een motie is een korte en gemotiveerde verklaring over een onderwerp waardoor een oordeel, wens of verzoek wordt uitgesproken. Wijze van indienen van een motie: Een motie moet om in behandeling genomen te kunnen worden schriftelijk bij de voorzitter worden ingediend.

Raadsvergadering d.d.:	
Onderwerp/Agendapunt	
De gemeenteraad van Rotterdam, gehoord de discussie, - overwegende* - van oordeel dat* - van mening dat*	
* Keuze maken	
De gemeenteraad: - verzoekt het college van b&w* - roept het college van b&w op* - dringt aan* - spreekt uit* - nodigt uit* - constateert* en gaat over tot de orde van de dag. * Keuze maken	<u>Technische vereisten financiële moties</u> • Geef concreet aan binnen welk programma, product of activiteit het budget dient te worden verhoogd en waar het budget precies binnen ditzelfde programma dient te worden verlaagd (de dekking). Met concrete bedragen. • Dit dient dekkend te zijn. • De dekking dient uitvoerbaar te zijn.
Ondertekening en naam: (art 44 RvO: één naam is verplicht)	

Blad: 10/10
Datum: 27 oktober 2022

FORMAT AMENDEMENT

Ieder raadslid heeft het recht om een amendement in te dienen, conform artikel 47 van het reglement van orde van de gemeenteraad van Rotterdam. Een amendement is een voorstel tot wijziging van een ontwerp-verordening of ontwerpbesluit, naar de vorm geschikt om daarin direct te worden opgenomen.

Raadsvergadering d.d.:	
Onderwerp/Agendapunt:	
Besluit de begroting als volgt te wijzigen:	<u>Technische vereisten financieel amendement</u> • Noem de programma's en de bedragen. Geef hierbij aan hoe groot de verhoging (baten of lasten, niet beide) en verlaging van de (lasten of baten, niet beide) moet zijn. • Een amendement dient dekkend te zijn (+ en – even groot). • De dekking dient uitvoerbaar te zijn (in het verleden was soms een amendement op bv de afvalstoffenverordening nodig).
Toelichting:	
Ondertekening en naam: (art 47 RvO: één naam is verplicht)	